

УКРАЇНСЬКА МОВА В КОНТЕКСТІ СТАНОВЛЕННЯ СУВЕРЕННОЇ ДЕРЖАВИ

Л.І. Юрченко, д-р філос. наук, проф. (*ХННІ ДВНЗ УБС, Харків*)

А.С. Сизова, студ. (*ННІ ДВНЗ УБС, Харків*)

СТИЛІ КОМУНІКАЦІЇ В КОНТЕКСТІ УКРАЇНСЬКОГО ПРОСТОРУ

Стиль спілкування відображає особливості характеристики людини, які відповідають загальному підходу до побудови міжособистісної взаємодії. Важливість стилю спілкування в комунікації полягає в тому, що з його допомогою відбувається розуміння різних ситуацій, формується ставлення до партнерів по комунікації, обираються способи вирішення проблем.

Комунікація за своєю природою є основою суспільного розвитку, оскільки без спілкування існування суспільства неможливе. На ранніх етапах суспільного розвитку комунікація має виключно рефлекторно-поведінковий характер і залежить від життєво забезпечувальних потреб людей. Люди об'єднувалися в колективи задля отримання їжі, будівництва житла та ін., тобто комунікація була знаряддям об'єднання у групи.

В ході суспільного розвитку і перетворення комунікації у систему усвідомлених, цілеспрямованих дій, скерованих на процес встановлення й підтримання контактів між членами суспільства, спілкування могло набувати характеру творчого процесу.

Традиційною вважається сфера побутової комунікації, переважно міжособистісної. Сфера виробничої комунікації в нашій країні була в полі зору переважно у рамках інженерної психології. У зв'язку з бурхливим розвитком ринкових відносин з виробничої виділилася сфера бізнес-комунікації або ділового спілкування. Доволі широко ведуться дослідження у сфері політичного дискурсу. Наявність безлічі партій і політичних організацій, течій і груп вимагає орієнтації в політичному комунікативному просторі. Сфера освітнього дискурсу розкриває нові грані комунікації в нашій країні у зв'язку з диференціацією освіти, появою ринку освітніх послуг, виникненням потреби в рекламі освітніх установ.

Комунікація – вербальний (або невербальний) процес обміну інформацією між двома і більше індивідами або групами індивідів.

Вважається, що люди витрачають на комунікацію більше часу, ніж на будь-яку іншу діяльність, оскільки значна частина нашого буття є формою комунікації, будь це розмова з рідними по телефону, співбесіда, перегляд фільму чи вивчення продуктової лінійки на сайті з продажу косметики.

Найчастіше виділяють чотири групи стилів вербальної комунікації:

1) прямиий і непрямиий – виявляє ступінь вираження людиною своїх внутрішніх спонукань і намірів у процесі спілкування, тобто з'ясовується ступінь відкритості людини (для українського суспільства притаманним є непрямиий стиль, коли перевага віддається двозначній комунікації);

2) майстерний, точний і стислий – найбільш вираженим в поведінці українців є стиснутий стиль, який за допомогою пауз та недомовленості надає можливість не образити співрозмовника, не втративши при цьому і свого обличчя;

3) особистісний і ситуаційний – найяскравіше представленим в поведінці українського етносу є ситуаційний стиль, який відображає ієрархічність суспільних відносин, коли переважають формальності у відносинах, за яких кожен учасник розмови відіграє свою роль і займає своє місце;

4) інструментальний і афективний – притаманні нашим національним комунікаційним процесам, коли найяскравіше виражається афективний стиль, орієнтований на процес спілкування, на пристосування до почуттів і потреб співрозмовника, на досягнення гармонії.

Традиційно в основі комунікацій українського народу закладено такі загальнолюдські морально-етичні цінності, як доброзичливість, любов, лагідність, привітність, шаноба. Власне цими чеснотами завжди славився наш народ, про що відмічали мандрівники, офіційні особи, які бували в наших краях.

Українці презентують повний спектр ввічливості та гречності у спілкуванні: це слова привітання, звертання, прощання, поздоровлення, подяки, прохання, відмови, вибачення, побажання, запрошення, похвали і ін. Саме ввічливість вважається основою спілкування. А ментальність українського народу є вираженням його етикетних знаків – миролюбності та відсутності ворожості.

В Україні формується динамічне суспільство, де комунікація посідає важливе місце, будучи головним чинником громадського життя. Комунікація виконує дуже вагомі функції в суспільному житті, створюючи умови для забезпечення роботи не тільки інформаційної, а й усієї суспільної сфери.